

Paryż d. 6. sierpnia.

(Rozdanie nagród w szkole polskiej.)

Emigracja posiada wiele zakładów, które świadczą o jej uczuciach patriotycznych, chrześcijańskich i jej nadziejach, a do tego łączą się różne obchody, które są albo oznaką skruchy za błędy przodków, albo podnoszą ducha i zachęcają do wytrwałości, albo też są objawem miłości chrześcijańskiej i uznania zasług, wręcz nadziei spoczynającej na dobrem wychowaniu przyszłych pokoleń.

Za objaw skruchy uważamy obchód konstytucji trzeciego maja przez Towarzystwo historyczno-literackie; aby wyjaśnić ten nowy pogląd, zwracam uwagę czytelników na te okoliczności, iż obchód ten odbywa się pod kierunkiem pozostałych resztek tego stowarzyszenia, które po przesiedleniu Moskwy uświadczowało przepadnięcie naprawy ustroju państwowego Polski. Straszny błąd, którego następne pokolenia nie mogły okupić najheroiczniejszymi ofiarami, dlatego konstytucja trzeciego maja jako objaw geniuszu narodowego, jest przedmiotem rozważań, a możemy się spodziewać żalu za straszny błąd popełniony w przeszłości, bo konstytucja nas uczy, że naród powinien znać i cenić swą godność, oraz liczyć w ważnych chwilach na własne tylko siły.

Towarzystwa dobroczynne dają świadectwo o uczuciach chrześcijańskich części narodu polskiego przebywającego na obcej ziemi. Skrzętnie zbieranie pamiętek narodowych, zakładanie bibliotek, świadczy o zamiowaniu do tradycji narodowych. Obchody ważniejszych wypadków historycznych ożywiają te tradycje i przyczyniają się do zamianowania „wszystkiego co polskie, co narodowe, oraz zachęcają do poświęcenia bez granic, gdy chodzi o stanowczą obronę praw narodu polskiego. Z tem przekonaniem łączą się nadzieje, polegające na dobrem wychowaniu młodych pokoleń. Zrozumieli to zadanie wielcy patrioci i patriotki na emigracji i powzięli myśl, założenia szkół na emigracji, aby wydrzeć młode pokolenie z pod obcych wpływów i zachować je dla Polski; czyn to podwójnie dobroczynny, bo otacza opieką najcięższą sieroty bez rodziców i ojczyzny. Dla dziewcząt pełnią to święte postannictwo Siostry miłosierdzia pod opieką św. Kazimierza, a dla chłopców zarząd szkoły polskiej, obejmującej niesamodzielnych patriotów, na których ciele stoją: doktor Ksawery z nieocenionej szacunku bratem Józefem Gałęzowskim. Jestto sukcesja patriotyczna, o dziedziczoną po nieodżałowanej pamięci dr. Sewerynie Gałęzowskim, ich stryju. Nie magnaci to, nie dziedzice obłajbanych fortun po przodkach, ale Polacy duszą i sercem, którzy chlubią, kryjącą imię polskie wśród obcych. Ta to przeczona rodzina Gałęzowskich, jak duch opiekuńczy czuwa nad losem chłopców polskich, zręcznych na obcej ziemi i przechowuje w ich sercach uczucia i tradycje polskie; że tak jest, nie trzeba spojrzeć na chwalebne krążenie się Towarzystwa dawnych uczniów szkoły polskiej.

Otóż dla nas ta szkoła jest drogim przedmiotem, ile razy przestępujemy jej próg zawsze nam się zdaje, żeśmy wstąpili w granice Polski. Tego wrażenia doznaliśmy i wczoraj, przyjmując udział w rozdaniu nagród uczniom, dla tego pospieszając z krótkim opisem tego obchodu narodowego, który dla nas jest zarazem symbolem nadziei: bo przyszłość Polski polega na dobrem wychowaniu młodzieży.

Dnia 6. bm. o godz. w pół do trzeciej wszystko co szczerze kocha Polskę, zgromadziło się na dziedzińcu szkoły. O godzinie 3. prezes Rady szkolnej dr. Ksawery Gałęzowski otworzył posiedzenie, które się rozpoczęło od śpiewaniem hymnu „Boże coś Polskę“, następnie członkowie Rady szkolnej p. W. Chodźkiewicz zabrał głos, pełen wrażeń zachęcił młodzież do korzystania z dawanych jej przestróg i zachęć i rozwinął znaczenie i doniosłość spełnienia obowiązku, wyrażając życzenie, aby każdy z młodzieży zawsze i wszędzie spełnił swój obowiązek, bo nadto niema nic ważniejszego, na tem polega przyszłość ojczyzny. Przypomniał nam do poczucia wdzięczności dla wszystkich, którzy się troszczyli i pracowali nad wychowaniem młodzieży, dla pożytku i chwały ojczyzny. Po odpiewaniu pieśni „Trzeci maj“, zabrał głos sędziwy i zasłużony dyrektor szkoły polskiej p. St. Malinowski, opowiedział ostojliwym głosem sposób nauczania, uczynione postępy i w ogóle stan szkoły w ubiegłym roku, o czym świadczy liczne nagrody wyznaczone za moralność i pilność w nauce. Najbardziej nas zajęły deklaracje w polskim języku pod kierunkiem profesora St. Artwińskiego; dostrzegliśmy widoczne postępy, za które wdzięczni jesteśmy szanownym profesorom, a dodajmy, że dobór poezji deklamowanych świadczy o patriotyzmie i szanownym kierunku szkoły. Na pierwszym miejscu: Modlitwa za rodziców przez Sewerynę Duchnicką. Kochamy mamę. Łza matki. Dom Dom rodzicielski. Mowa Polska. Niefortuna, lecz cnota. Hymn do Boga, J. Kochanowskiego. Wyjatek z pieśni o ziemi naszej, W. Pola. Dumka Hetmana Kosińskiego, Bohdana Zaleskiego i wiele innych obdujących uczucie rodzinne i

patriotyczne. Pozwalam sobie wnieść o dobrą poezję oddeklamowaną przez małe dzieci, że profesorowie głęboko są przejęci tą zasadą: że cnota rodzinna i moralność chrześcijańska są podstawą i dźwignią patriotyzmu. Raz jeszcze wyrażamy naszą wdzięczność za tak wzniosły kierunek naszej szkoły polskiej w Paryżu. Dostrzegliśmy też obok radośnych uczuć i rozrzewanie. Modlitwę za rodziców p. S. Duchnickiej przywitało grzmiotem oklasków, bo też ona stoi na czele naszych Polek-patriotek, którzy nam tu Bogu dzięki nie brak, jak panie Józefowa Gałęzowska, pani Gąsiorowa i inne, które dobrą cnotą rodzinną, wzniosłym patriotyzmem, jak gwiazdy wśród nocy obojątkości przyswiecają. Przywitał się dla nas, ta rzewna i patriotyczna uroczystość.

Propaganda wakacyjna.

Ubywatelenie ludu, podniesienie go na wyższy stopień cywilizacyjny, pozyskanie dla idei narodowej — to prawdziwie szczytne, a w skutkach wielce doniosłe zadanie. Myśl ta była gwiazdą przewodnią najgorętszych naszych patriotów, a w czasach absolutyzmu pochłonęła wiele szlachetnych ofiar. Wzięcie i śmierć nawet groziły tym, którzy z zaparciem się siebie szli między lud uczyć go praw człowieka i miłości ojczyzny. Perjud naszych dziełw porobiorowych od wyprawy Zaliwskiego do r. 1849 zajmują ta praca agitacyjna, która w końcu wzięła tak smutny koniec, a powodem niendania się jej było to, że agitowano lud dla bliższego celu, którym było powstanie, zamiast szerzyć oświatę i poczucie obowiązków dla siebie samych. Chciano natychmiast zrywać owoce, były one niedojrzałe — więc spadły, zamiast czekać cierpliwie, aż dojrzej. Nastąpiła reakcja, zwątpiono o ludzie, a dopiero konstytucyjne wolności sprawę oświaty ludowej popchnęły na nową, nasystemizowaną drogę. Ale sama nauka czytania i pisanie nie jest jeszcze oświatą, to dopiero środek do oświaty. Można umieć modlić się na książce w kościele, przeczytać cyfry, podpisać się od biedy, a mimo to wcale nie stać wyżej pod względem cywilizacyjnym od analfabeta, jeżeli ten analfabeta przez obcowanie z rozumnymi ludźmi nauczy się swych praw i obowiązków, nauczy się kraj kochać i w swoim zakresie dobrze działać dla niego. Otóż ta ważna część oświaty, to usiłowanie, aby lud podnieść na wyższy stopień cywilizacyjny, jest u nas w wielkim zaniedbania, a każdy przynajmniej nie będzie nam w tym, choćby jak najpłynniej umiał czytać, jeżeli właśnie w tym kierunku starsza brać nie rozwinię swojej działalności.

Rusini, którym można wszystko odmówić, tylko nie praktycznego rozumu, pojeśli bardzo dobrze, iż chcą skutecznie oprzeć się na ludzie, potrzeba ten lud podnieść moralnie, obudzić w nim poczucie narodowe, tudzież poczucie o prawach i obowiązkach względem rządu i kraju. W tym kierunku działają oni piśmiem, a daleko jeszcze skuteczniej żywym słowem. Obecnie ruska młodzież akademicka, skorzystawszy z ferii wakacyjnych, podzieliła się na partje i rozpoczęła rzemimnym dyszlem wędrowką po wschodniej Galicji, urządzając odczyty, wieczornice i t. d.

Cel tej misji wycieczkowej jest podwójny: po pierwsze młodzież uniwersytecka stykając się z ludem różnych okolic nabiera krajoznawczych wiadomości, tak ważnych dla tych, którzy chcą dla ludu pracować, a powtórę przez serdeczną styczność z ludźmi inteligentnymi, włościacie nabierają pewnych pożytecznych wiadomości, dowiadują się o tem, do czego są obowiązani a czego żądać mają prawo, słowem podnoszą się cywilizacyjnie. Jeżeli podług tego programu ruscy akademicy chwalebnie swoje zadanie spełnią, nie będą rozwijać agitacji moskalfolskiej i podbudać wasni narodowościowych, to na wszelkie uznanie zasług, Mięję tę ufatwia im wielce ta okoliczność, że przeważnie sami są synami włościacim, od kolebki lud znają, umieją doń przemówić, nie drażnią zakorzenionych wyobrażeń i powoli, a zreżimie mogą nieść światło tam, gdzie dotychczas ciemności panowały.

Czyż i my nie moglibyśmy dla ludu zrobić coś więcej oprócz szerzenia, że się tak wyrazi, rządowej oświaty? Czyż nasza młodzież akademicka nie mogłaby sobie wziąć ruskiej za przykład i czas wakacyjny użyć na tak miłą pracę, jak szerzenie wśród ludu miłości ojczyzny, poruszanie go o jego prawach i obowiązkach, objaśnianie mu stosunków i przyrody, z którą ciągle chłop nasz jest w styczności, a którą zna tak mało? Obowiązek ten ciąży w pierwszej linii na synach włościacim mazurskich: ich słowa przyjmą włościacie bez tego niedowierzania, jakim przejmują ich każdy inny surdutowiec z miasta, oni, gdyby tylko chcieli, mogą działać wiele, bardzo wiele, dla przeprowadzenia do samowiedzy ogólnoludzkiej i narodowej tego ludu, który powinien stać się najsilniejszą podstawą naszego bytu narodowego tego lada, bez którego pozyskania ani nam marzyć o lepszej przyszłości. Towarzystwo oświaty

ludowej w Krakowie, które rozwija wcale energiczną działalność, powinno zorganizować takie ekskursje wakacyjne, jeśli już nie tego roku, to na przyszły, a nie wapijmy, że akademicy krakowscy, którzy tak dzielnie niesli pomoc dotkniętym powodzią, potrafił tak jak ruscy akademicy, nieść także pod słoniame strzechy młodszej swej braci światło nauki i ciepło miłości.

Kongres wersalski.

Wczorajszą drugie posiedzenie kongresu wersalskiego po wyborze komisji rewizyjnej i po odesłaniu do niej projektu rządowego i wszelkich przez członków postawionych wniosków zamknięto zostało. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa tego samego dnia po południu komisja złożyła zgromadzeniu narodowemu sprawozdanie swoje. Sądząc po składzie komisji, zdaje się, że ta zaprojektuje przyjęcie projektu rządowego bez odmiany.

Ponieważ komisja pracy swojej niewykoncząca, trzecie posiedzenie odłożone zostało do piątej godziny po południu. Sala była zapchana. Gdy sprawozdawała komisja, pan Gerville Réache czytał jej sprawozdanie, w miejscu gdzie jest następn. że kraj żądał rewizji konstytucji, odezwał się zaprzeczenia.

Pan Gerville mówił dalej: Poprzednie porozumienie się obudwóch Izb było potrzebnem. Obie Izby zawarły prawdziwy traktat, (gwałtowne przerywanie na lewicy, zadawanie w centrum: jeden głos woła: diuconons, rozwiedzmy się! śmiech). Izba żądała rewizji o szerokiej podstawie, senat innym był duchem przejęty (poruszenie). Rząd opierał się, ale ostatnie wypadki nie dają mu jednak słuszności (szmerze wykrzyki w lewicy). W końcu przyjąca się Izba do senatu z tem zastrzeżeniem, że wszelkie kwestje za któreby wyrażenie lub milczenie nie był senat (burzliwe przerywanie i śmiech na lewicy, wykrzyki: nawet milczenie!) zostaną uniesione. Tylko to punkta przysiędła pod dyskusję, które z góry przed tem przez obie Izby oznaczone zostały. (Cłemencau gwałtownie protestuje — kilkominutowe poruszenie i wrzawa; wołania zaprowadzić kneble na usta en bloc! Sprawozdanie rozszerza się nad nowym prawem wyborczym tyżącym się senatu, odrzucam wniosek niewybierności członków byłych panujących domów w Francji, dla którego odpowiedniejsze jest miejsce w zwykłym prawodawstwie. — Wykluczenie owych członków od prezydentury zostało przyjęte, wszystkie inne poprawki odrzucone. Laguerre pyta się dla czego w sprawozdaniu nie ma mowy o konstytucyjności ani o innych wnioskach. Sprawozdawca Gerville Réache odpowiada: wszystkie te poprawki nie są w zgodzie z kontraktem, i dla tego nie przysiędł pod rozważenie. Raoul Duval, powiada: jeżeli chcecie zdusić wniosek, to rzeczą jest waszą, deputowani spełnią swój obowiązek. Hrabia Douville Mailleten (radykał), który na przedostatnim posiedzeniu wykrzyknął „czy i wam ce dają do zjedzenia i wypicia“, nie może z powodu hałasu przyjść do słowa. — Gatieneau chciałby wiedzieć kto zawarł kontrakt, kongres powinien wszeczmoc swoją zaznaczyć i przejść do porządku dziennego (Okłaski na lewicy).

Wniosek odesłany do komisji. Następne posiedzenie jutro.

Gorszące zajścia, które miały miejsce na pierwszym posiedzeniu, jak najurowiej sążone są przez większą część poważnych dzienników. Debata powiadają, że to posiedzenie niema sobie podobnego w całej historii parlamentarnej Francji — były posiedzenia burzliwsze, ale żadne tak czyste. Debata podejrzewa nawet, że skandal ten z góry przygotowano, omówiono i z zimną krwią ukartowano. Chciano mieć hałas i miano go. Znani z dawna z senatu i z Izby krzykacze, stanęli do apelu na kongresie. Interesem jest nietylko wszystkich republikanów, ale wszystkich zwolenników parlamentarnego ustroju, uratować godność, i to większość zrozumieć powinna. I pierwsi i drudzy, piszą Debata wczoraj grubo zostali obrzuconie kałem. Potrzeba silnej dyscypliny! Ale gdzie jej szukać? O prezydenta? Kto dziś na to liczyć może? W ministerjum? Głównie mu przeseroło to zadanie. Nigdy w bardziej przerażający sposób nie okazała się trudność prowadzenia jednej i to z 800 członków złożonej Izby. Jeżeli większość narodowego zgromadzenia nie opatrzy się, nie wyrobi zbiorowego sumienia, porwana prądem, rozbił się w nim i na los najmniejszego wypadku zostanie wydana

Regulacja górnego Dniestru i jego dopływów.

W zeszłym miesiącu zebrał się w Rudkach przedstawiciele wszystkich gmin i obszarów dworskich, podlegających wylewom Dniestru, Strwiąża i Błozewki i wybrali komitet do prze-

prowadzenia uregulowania koryta Dniestru i jego dopływów. W skład komitetu wchodzi pp. Janko Henryk, Mieczysław Lewicki, Lubin Grodzki, Władysław Spasuta, Michał Horodyski, Feliks Chmielewski, Piotr Zbrozek. Komitet się ukonstytuował wybierając na prezesa p. Mieczysława Lewickiego, na sekretarza p. Piotra Zbrozka i uchwalił podać prośbę do namiestnictwa, aby kazało pustki w górach zalewać i polecilo surowo przestrzegać, aby gór z lasów nie ogolano. Wycięcie bowiem lasów w górach jest bezpośrednią przyczyną obrywania się skał, które z deszczami dostają się do koryt rzecznych, te koryta podwyższają i powodują wylewy.

Następnie uchwalono odnieść się do rządu i Wydziału krajowego z zapytaniem, w jakim stosunku te władze przyczyniają się do poniesienia kosztów regulacji Dniestru i jego dopływów. Koszta te bowiem wyniosą ze dwa miliony i sami właściciele nadbrzeżnych gruntów ich pokryć nie zdołają. Jeżeli rząd i Wydział krajowy do tych robot nie znaczną kwotę przystąpią, w takim razie komitet proponuje stromcom interesowanym zawiązanie spółki wodnej, która resztę kosztów pokryje. Spodziewamy się, że i rząd i Wydział krajowy znacznymi subwencjami umożliwią przeprowadzenie tej sprawy, w razie takim jednak, gdyby nas ta nadzieja zawiodła, zda komitet swoim mocoodawcom sprawozdanie i rozwiąże się.

Z dotychczas znanych planów regulacji Dniestru komitet uznał za najodpowiedniejszy plan profesora techniki Jägermanna, wydany w r. 1881 przez Towarzystwo politechniczne. Plan p. Holowkiewicza, polegający na przekopaniu serpentyn dniestrowskich, wylewów nie usunie, a planowi p. Chmielewskiego brakuje, wedle uznania zgromadzenia, wszelkiej umiętej podstawy tak pod względem technicznym, jakoteż finansowym. Każdy więc, nawet bliżej z tą sprawą nieobeznany, przynajmniej, że do interesu, na 2 miliony obliczonego i mającego dokonane uregulowania Dniestru, to jest dzieła, nad którego zrealizowaniem już nie jedno pokolenie głowy sobie amało, bez rachunku przystąpić nie można. Plan prof. Jägermanna jest należycie przestudowany, i do wodzi dokładnej znajomości natury rzek, zregulować się mających, jakoteż i terenu, którego kanał chce prowadzić.

P. Chmielewski ma jednak te zasługi, iż jest bardzo gorliwym propagatorem myśli uregulowania Dniestru, z tego względu też wybrano go do komitetu, który zdołał p. Chmielewskiego w tej ważnej sprawie użytkować może.

Wreszcie uchwalił komitet starać się o utworzenie komitetów z temsamem zadaniem za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, w powiecie samborskim, drohobyckim i żydaczowskim, i udzielić im odpisu protokołu naszego komitetu, jakoteż wszystkich pism, które zjad do władz wyższych wysłane będą.

Z miejsc kąpielowych.

Krynica, 6. sierpnia.

Wobec niepomysłnych tegorocznych stosunków ekonomicznych i finansowych dla naszych urzędów, wobec ogólnego przysięgnięcia, spowodowanego obryzmą lekką powodzi, jaka nasz kraj świecie nawiedziła, wobec uzasadnienia z tego punktu o prowadzenie i o przysięgnięciu, naszych zakładów zdrojowych, za nadto odczuwających wszelkie krajowe straty, dodane do ogólnego zubożenia, zaiste na wielkie uszanie zasługują komitetne starania i troskliwa pieczołowitość władz Krynicy zarządzających, a mianowicie galicyjskiej dyrekcji lasów i domen o rozwój krynickiego zdrojowiska, widocznoscie w dokonanych, tudzież w toku będących jego ulepszeniach i nowych nabytkach. Mamy na myśli świeże tego roku sprawozdanie tutaj zakład hydropatyczny i zamierzona budowa zakładu kurhanu. Z obu temi sprawami zaznajomimy naszych czytelników.

Tutejszy zakład hydropatyczny według programu dr. Zieleniewskiego, rządowego lekarza zdrojów krynickich wybudowany i urządzony, dnia 22. lipca b. r. do użytku gości kąpielowych oddany, zajmując oddzielny budynek, mieszczący:

- a) salę hydrotyczną 13 metr. długo, 7,50 m. szeroko, a 7,50 m. wysoko, posiadającą: cementowy basen 3,50 m. długo, 2,50 m. szeroki, a 1,5 m. głęboki; 16 różnorodnych ruchomych natrysków z dowolnie dającą się uprządkować co do ciepłoty wodą; 4 metalowe ruchome wanny i tyż naczyń do kąpiel nasiadawych, tudzież do kąpiel na nogi,
- b) dwa gabinety, z których jeden zaopatrzony w sofy, służy do uskuteczniania obwijań w kocie, a drugi gabinet przeznaczony do wykonywania nleżenia (massage),
- c) w oddzielnej sali z hydrotyczną bezpośrednio połączonej, znajduje się 8 gabinetów do rozbierania się dla pojedynczych osób, leczenia hydrotycznego nływających,
- d) za dno budynek hydropatyczny posiada dwie oddzielne salki, z tych jedna służy dla ordynacji lekarskiej, a druga dla administracji zakładu,
- e) oprócz tego budynek hydropatyczny ma oddzielne pomieszczenie urządzenia mechanicznego do grzania wody i jej rozpraszania; tudzież dwa pokoiki na pomieszczenie służby laziennej.

Położenie wspomnianego Zakładu w uroczym

parku krynickim i w leśnem se wazech stron otoczone, nadeje mu łube zacisze; przyległe są spacery w rozległym ogrodzie parku, nastrożają najłatwiejsze sposobności do przechadzek i do używania wybornego tutejszego górnego powietrza.

Nawieniony zakład zaopatruje wodą źródłami, wbornie oczyszczoną filtrem, budowanym dla wodociągów, dochożącą do wielkiej cysternej, przeszło 20 metr. powyżej zakładu leżącej, która woda rurami żelaznymi do zakładu dopływa.

Niezmarna obfitość stalecznie najczystszej wody o ciepłocie $\times 8^{\circ}\text{R}$. i jej ciśnienie do dwóch atmosfer dochodzące, obok znakomitego balneotycznego urządzenia całego zakładu, stanowią najprzebieższe jego zalety.

Sprawozdania z Grafenberga ratynowana służba lazienka obsługująca chorych, wodoleczenia używających, które tutaj bez przerwy rano od godziny 6. do 12., a popołudniu od godziny 2. do 8. bywa udzielane.

Zaprowadzaniem w Krynicy zakładu hydrotycznego wzbogacono tutejsze zdrojowisko cennym balneoterapeutycznym nabytkiem, mogącym postąpić zarówno ku samodzielnemu leczeniu hydrotycznem, jakoteż ku uzupełniającemu leczeniu po używaniu kuracji zdrojowej krynickiej.

Bołajby tylko co rychlej zjednano dla Krynicy lekarza specjalistę, ze szcietnicznem wodoleczeniem gruntownie obeznanego, a tutejszy zakład hydrotyczny wobec niesaprzeczonych swych zalet i tyła korzystnych stosunków jego miejscowości, godnie spełni swoje zadanie, a sowicie odwdzięczy się jego właścicielowi, skoro w pierwszych dziesięciu dniach jego istnienia, 144 razy był już w używaniu.

Drugą najżywoniejszą sprawą bieżącą dla Krynicy jest zamierzona budowa kurhanu czyli zdrojowej gołinicy. Jak wiadomo, nadleżące 24 planów do konkursu na wspomniany budynek. Trys z nich uwzględniono nagrodami. Największą, wynoszącą 1400 zł. przyznano planom zaprojektowanym przez Niesiedzińskiego i Zawieckiego (Krakowianina). Mają one być arcygigantką i wytworniej architekury. Idzie tylko, aby obok uwej ozdobności, odpowiadały zupełnie swemu celowi i przesnaszalnemu, aby budynek czynił rzetelnie zasady wszelkim potrzebom, wygodom i przyjemnościom publiczności zdrojowokąpielnej, aby dał wygodne pomieszczenie: restauracji, sali balowej, bilardowej i konwersacyjnej, czytelni gazeta, okienniki i kawiarni, aby zespółit rozroczono działaj biura: urzędu pocztowego, telegraficznego i wywiadowego, aby udogodnić sprzedaż i rozdawnie wód mineralnych samejsojących, nieodsozonych przy tutejszych kuracjach, aby przyniitł sprzedaż tytoniu, fotografii i fryzjera, aby pomieszcł sklepy na rózne towary, aby sweml wernadami powiększył za szczytu dla przyszłości Krynicy, dalszejszy jej chodnik kryty, a zarazem, aby zamierzona gołinica nie nadwyrę była oweml gospodarzom ni biskojami i ich funkcjami, dobrego tutaj powietrza, aby nie nadawia przestrzeni najmniejszej promienady obok głównego zdroj, która już w ostatnich latach okazała się zbyt szczytłą dla gości w liczbie 4000 Krynicy odwiedzających. Głębokiemu namyślowi, wielkiej rozważce, a uwzględnienia powyżej wyszczególnionych wymogów władz Krynicy zarządzających, polecamy wybór i umiejscowienie wspomnianej budowl, od której zawiały jest cała przyszła pomysłność tutejszego zdrojowiska, winnego wsosem swych urzędów przedować krajoweml swann kolebniatwa. Mamy nadzieję, iż galic. dyrekcja lasów i domen dawazy dla Krynicy tyła niespożytych dawozów swej wspaniałomyślnej, a rozumnej pieczołowitości, wszystko czyni; aby dzieło kurhanu postużyło ku ukoronowaniu wzniołych sadat dyrekcji, aby stało się chlubą Krynicy, tej najświetlejszej perły, z pomiedzy wszystkich ojezystych zakładów zdrojowych.

Temi dniami bawił tu hr. Badań, radaa Wydziału kraj., celem sprawdzenia szkół na drogach kraj., przez powódz zrobionych, przyrzekając rybią naprawę wybornego gołinicy, staraniem Wydziału krajowego poprzednio urlobozonego, a zarazem obiecał rychle uskutecznienie drogi krajowej z Krynicy do Tylicza, skatkiem której stacjami byłyby się nową arterją komunikacyjną z Węgrami i ze sąsiednimi ich zdrojowiskami, w Bardziewie tudzież w Ogiełtacie, a zbliżyłszy się do Grybowa, oszczędnają 7 stacji jazdy koleją do Muszyny, jazdy dla wielu chorych cięższej i przerażającej z topograficznymi stosunków toru kolejowego między Muszyną a Grybowem.

Temi dniami bawił tu hr. Badań, radaa Wydziału kraj., celem sprawdzenia szkół na drogach kraj., przez powódz zrobionych, przyrzekając rybią naprawę wybornego gołinicy, staraniem Wydziału krajowego poprzednio urlobozonego, a zarazem obiecał rychle uskutecznienie drogi krajowej z Krynicy do Tylicza, skatkiem której stacjami byłyby się nową arterją komunikacyjną z Węgrami i ze sąsiednimi ich zdrojowiskami, w Bardziewie tudzież w Ogiełtacie, a zbliżyłszy się do Grybowa, oszczędnają 7 stacji jazdy koleją do Muszyny, jazdy dla wielu chorych cięższej i przerażającej z topograficznymi stosunków toru kolejowego między Muszyną a Grybowem.

Kronika miejscowa i zagłębowska.

Dnia 9 Sierpnia.

- * Stan powietrza. Obserwatorium szkoły politechnicznej donosi: Przy wietrze wschodnim i zmiennym stanie nieba mietnym dzień pogodny. Najwyższa temperatura dnia wczorajszego była 21°, najniższa zaś w noc 13° C. Przy wietrze wschodnio-południowym i średniej temperaturze sierpnia, niabo w mniejszej części zamgłone, wilgoc powietrza mierna, pogodnie.
- * Transylit gloria! Instalno we Lwowie, a podobno istnieje jeszcze Towarzystwo strzaleckie; czy to drugie przysięgnięcie jest uzasadnione, nie

Z za Dunaju nad Nil.

Szkie z podróży do Egiptu i pobytu w Kairze

przez Annę Neumann.

(Ciąg dalszy.)

Wybrzeże, na którym się wznosi, było niegdyś oddzielone od lądu i tworzyło wyspę Faros (Pharos *), tę, która to miała ukazać się we śnie Aleksandra, budząc w nim żądę podboju. Do tej wyspy przywiązali również Grecy legendę swą o Prometeuszu, bożku, który kształty swe zmieniał ciągle przybierając często postacię potworne. W bóstwie tem poznajemy ideę egipską metamorfozy oraz symbol zmieniającej się wiecznie natury.

Ale nie czas teraz na te mitologiczne przypominania. Oto okręt daje hasło przybycia; łódki jak ptaków stada, lecą ku nam i otaczają nas dokoła. Wrzask, piek, ryk wiosłarzy ogłusza i przeraża; to Arabi ofiarują nam swe usługi we wszystkich możliwych językach, przyczem kłóca

się i biją już o nas między sobą. Śmialesi czepiają się lina okrętu i wskakują na pokład, zanim okręt nasz się zatrzymał.

Twarze ich śniade, jaskrawe łachmany, ruchy gwałtowne, tworzą fantastyczny obraz przy świetle pochodni. Mowa ich nadszybczej szybka, krzykliwa, nosowa, brzmii niemile, całkiem jak nasz żargon żydowski.

Rzucili się oni na nas i na nasze pakunki z takim natręctwem, rwąc nas i szarpając, że nie wiem czybyśmy byli cało wyszli z tego natłoku, gdyby nie pomoc wysłanego naprzeciw nas kawassa (służący) konsultatu. Energiczne jego „Ruh!“ (pójdz precz!) i kij pokazany Arabom, uwołnił nas od tej zgraj. Przed kijem mają Arabi ogromne uszanowanie, mówiąc, że kij to dar boży, dany Mojżeszowi.

Udało się w końcu kawassowi utorować nam drogę do naszych łódek, które też szybko i wygodnie zawiozły nas aż pod mury miasta.

Przy wylądowaniu oteczyły nas znownu szwarzgoczące tłumy Arabów, ofiarując nam osy i powozy. Jedne i drugie były nadszodziejnie eleganckie, nieprzywykli jednak jeszcze do jazdy na osiołkach, ogólnie w Egipcie przyjeje, wybraliśmy powóz, którego woźnica smagły jak heban z fantastycznie narzuconą chustką, a żwawy i zręczny, bardzo mi się podobał.

Ulise, przez które jechaliśmy, ślicznie oświetlona, brukowana, szerokie, robiły wrażenie europejskiej stolicy.

Tylko grzyby po obu stronach leżące, przypominają ostannie smutne zdarzenia i barbarzyńską gospodarkę Anglików. Poszarpane kulami wieże minaretów, sterczą smutnie jak szałkiety nad rumowiskami. Gdzieniedzie palmy wysmukle zamysłone rozwijają swe wachlarze nad tarasami domów. Dachów i kominów nigdzie nie widać. Powietrze ciepłe, miłe jak n nas w noc czerwcową (e. stycznia), przepełnione wonią ciepłarnianych kwiatów, upajało nas i usyłało, szczególnie po tam zmęczeniu i szesiodniowej kolyssance na morzu.

Byłam rozmarzona, jak gdyby pod wpływem tego czarodziejskiego napoju *) który to jeszcze przez Helenę trojańską z Afryki przywieziony, usypiał miał gniew najgwałtowniejszy, najsilniejszą boleść i żal choćby po stracie ojca lub matki! — Jedna kropla tego czarodziejskiego elixiru budziła uczucie najwyższej rozkoszy. Otóż zdaje się, że sama już atmosfera Egiptu posiada do dziś jakieś własności tego hakiszu, bo upaja, odurza i wprawia w zachwyt niewysłowiony.

Z wrażenia tego obudziło mnie dopiero tertokanie francuskich kelnerów w hotelu „Abbat“ do którego nas wprowadzono. Jest to jedyny z większych hoteli, który ocalał przy bombardowaniu, a czystością i elegancją wstydyła nasze europejskie. Table d'hoie podane pod pa-

* Nepenthes, napój czarodziejski, według legendy greckiej przez Helenę z Egiptu przywieziony.

mami w ogrodzie wśród kwitnących w tej porze jaśminów, mogły zadowolić najwybredniejszego smakosza.

Zdziwił mnie z początku brak służby kobiecej, nigdzie nie dojrzały tu tych spódnicek i czepczków kobiecych, które w naszych hotelach są często wabikiem dla gości. Wszystkie usługi spełniają tu t. zw. Berberini to jest Arabi i Murzyni z okolic Berberu. Zabawny to widok tych czarnych roslých postaci w długich fałdzystych białych koszulach i szerokich turbanach, gdy zreżymnie się biorą do igły lub żelazka, gdy w sali podają półmiski i talerze.

Pomimo zmęczenia noc tę pierwszą w Egipcie spędziłam prawie bezsenne, czekając niecierpliwie ranka, który mnie bliżej miał zapoznać z ojczyzną Kleopatry. Co pół godziny i częściej budził nas krzyk przeraźliwy stróżów nocnych, do którego przywyknąć trzeba. Podają sobie oni nawzajem hasło: „Wachdi! Hu!“

Dowiedziałam się późnie, że hasło to sięga jeszcze czasów wojen krzyżowych. Zdarzało się wtedy często, że Muzułmanie przechodzili na wiarę chrześcijańską lub, że Krzyżowcy przebrani zakradali się między strażę arabskie. Saladyn zaprowadził więc to hasło, które było zarazem wyznaniem wiary muzułmańskiej „Wachdi“ znaczy „Jeden“, „Hu“ On, czyli Bóg, „Wachdi Hu“ Jeden Bóg! — Hasło to miało odróżnić Muzułmanów od Chrześcian, którzy według Arabów, nie mogących pojąć wiary w Trójcę św. — mają trzech Bogów! (D. c. n.)

*) Zjadł nazwa wszystkich późniejszych latarni morskich: „Pharos“ — „Pharna.“

